

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MACIEJ SZPUNAR IŠVADA,
pateikta 2014 m. rugsėjo 3 d.¹

Byla C-375/13

**Harald Kolassa
prieš
Barclays Bank plc**

(Handelsgericht Wien (Austrija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Teismo jurisdikcija civilinėse ir komercinėse bylose — Vartotojų sudarytos sutartys — Vienoje valstybėje narėje gyvenantis vartotojas, nusipirkęs antrinėje rinkoje iš kitoje valstybėje narėje įsisteigusio tarpininko vertybinių popierių, kuriuos išleido trečioje valstybėje narėje įsteigtas bankas — Jurisdikcija nagrinėti ieškinius, pareikštus šiuos vertybinius popierius išleidusiam bankui“

I – Įžanga

1. Ar ieškinys dėl Jungtinėje Karalystėje buveinę turinčio banko, išleidusio sertifikatus pirminėje rinkoje Vokietijoje, sutartinės ir (arba) deliktinės atsakomybės gali būti pareikštas tokius sertifikatus antrinėje rinkoje įgijusio nukentėjusio investuotojo gyvenamosios vietos teisme Austrijoje? Dėl tokios problemos pateiktas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą. H. Kolassa ir *Barclays Bank plc* (toliau – *Barclays Bank*) yra pagrindinės bylos šalys.

2. *Handelsgericht Wien* (Vienos komercinių bylų teismas, Austrija) pateikė Teisingumo Teismui keturis prejudicinius klausimus dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo² 5 straipsnio 1 punkto a papunkčio, 3 punkto ir 15 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.

3. Šioje išvadoje daug kartų cituosiu Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencija dėl jurisdikcijos ir sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo³ (toliau – Briuselio konvencija), nes Reglamentui Nr. 44/2001 pakeitus Briuselio konvenciją Teisingumo Teismo pateiktas šios konvencijos nuostatų išaiškinimas galioja ir reglamento nuostatoms, kadangi šios nuostatos gali būti laikomos lygiavertėmis⁴.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42.

3 — OL L 299, 1972, p. 32. 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencija, iš dalies pakeista 1978 m. spalio 9 d. Sutartimi dėl Danijos Karalystės, Airijos, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo (OL L 304, p. 1, ir pakeistas tekstas – p. 77), 1982 m. spalio 25 d. Sutartimi dėl Graikijos Respublikos prisijungimo (OL L 388, p. 1), 1989 m. gegužės 26 d. Sutartimi dėl Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos prisijungimo (OL L 285, p. 1) bei 1996 m. lapkričio 29 d. Sutartimi dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo (OL C 15, 1997, p. 1).

4 — Sprendimas *TNT Express Nederland* (C-533/08, EU:C:2010:243, 36 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

II – Teisinis pagrindas

A – *Sąjungos teisė*

4. Reglamento Nr. 44/2001 11 konstatuojamojoje dalyje skelbiama:

„Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriuose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė. Turi būti atskirai apibrėžta juridinio [asmens] buveinė, siekiant didesnio bendrų taisyklių aiškumo ir išvengti jurisdikcijos prieštaravimų.“

5. Šio reglamento II skyrius (2–31 straipsniai) skirtas jurisdikcijos taisyklėms. Šio II skyriaus 1 skirsnis (2–4 straipsniai) pavadintas „Bendrosios nuostatos“. 2 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose“.

6. II skyriaus 2 skirsnis (5–7 straipsniai) pavadintas „Speciali jurisdikcija“. Pagal šio skirsio 5 straipsnį:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

- 1) a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;
- b) pagal šią nuostatą ir jeigu nesusitariama kitaip, atitinkamos prievolės vykdymo vieta yra:
 - parduodant prekes – valstybėje narėje, į kurią prekės buvo arba turėtų būti pristatytos pagal sutartį,
 - teikiant paslaugas – valstybėje narėje, kurioje paslaugos buvo arba turėtų būti suteiktos pagal sutartį;
- c) a papunktis taikomas tuomet, kai netaikomas b papunktis;

<...>

- 3) civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto gali būti iškelta vietos, kurioje įvyko žalą sukėlus įvykis ar jis gali įvykti [įvykti, teismuose].

<...>“

7. 15 straipsnio, esančio Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 4 skirsnyje (15–17 straipsniai), 1 dalyje nustatyta:

„Bylose dėl sutarties, kurią asmuo, vartotojas, sudaro tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas nesusijusiu su jo darbu arba profesija, jurisdikcija nustatoma vadovaujantis šiuo skirsniu, nepažeidžiant 4 straipsnio ir 5 straipsnio 5 punkto, jeigu:

- a) sutartis sudaryta dėl prekių pardavimo išsimokėtinai grąžinamo dalinių įmokų kredito sąlygomis; arba
- b) sutartis sudaryta dėl paskolos, kuri turi būti grąžinta dalimis, arba dėl bet kurios kitos formos kredito, suteikto prekių pardavimui finansuoti; arba

c) visais kitais atvejais, sutartis buvo sudaryta su šalimi, vykdančia komercinę arba profesinę veiklą valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, arba kitu būdu tokią veiklą susiejančia su minėta valstybe nare ar keliomis valstybėmis, įskaitant pastarąją, ir jeigu minima sutartis yra priskiriama tokios veiklos sričiai.“

8. To paties reglamento 16 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „vartotojas kitai sutarties šaliai bylą gali iškelti valstybės narės, kurioje yra nuolatinė tos sutarties šalies gyvenamoji ar verslo vieta, teismuose arba vartotojo nuolatinės gyvenamosios vietos teismuose“.

9. Minėto reglamento 24 straipsnyje, esančiame II skyriaus 7 skirsnyje, numatyta:

„Be jurisdikcijos, kylančios iš kitų šio reglamento nuostatų, jurisdikciją turi valstybės narės teismas, į kurį atvyksta atsakovas. Ši taisyklė netaikoma, jeigu atsakovas atvyksta į teismą dėl jurisdikcijos užginčijimo arba jeigu pagal 22 straipsnį kitas teismas turi išimtinę jurisdikciją.“

10. Reglamento Nr. 2001/44 II skyriaus 8 skirsnį „Jurisdikcijos ir priimtumo tikrinimas“ sudaro 25 ir 26 straipsniai, kurie yra taip suformuluoti:

„25 straipsnis

Jeigu valstybės narės teismui pateikiamas reikalavimas, iš esmės susijęs su byla, kuri pagal 22 straipsnį priskiriama išimtinai kitos valstybės narės teismų jurisdikcijai, pirmiau nurodytas teismas savo iniciatyva viešai paskelbia, kad neturi jurisdikcijos.

26 straipsnis

1. Jeigu atsakovui, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra vienoje valstybėje narėje, byla iškeliami kitos valstybės narės teisme ir jis neatvyksta į teismą, teismas savo iniciatyva viešai paskelbia, kad neturi jurisdikcijos, nebent jo jurisdikcija numatyta šio reglamento nuostatose.

2. Teismas sustabdo bylos procesą[,] kol įrodoma, kad atsakovas turėjo galimybę laiku gauti bylos iškėlimo arba lygiavertį dokumentą, kad galėtų susitarti dėl savo gynybos[,] arba kad buvo imtasi visų šiam tikslui būtinų priemonių.

<...>“

B – *Austrijos teisė*

11. Austrijos Kapitalo rinkos įstatymo (*Kapitalmarktgesetz*) 11 straipsnio redakcijoje, taikytinoje faktinėms pagrindinės bylos aplinkybėms, be kita ko, yra numatytos prospekto emitento atsakomybės už žalą, kurią patyrė prospekte pateikta informacija pasitikėjęs investuotojas, sąlygos.

12. Investicinių fondų įstatymo (*Investmentfondsgesetz*) 26 straipsnio redakcijoje, taikytinoje faktinėms pagrindinės bylos aplinkybėms, be kita ko, nustatyta, kad prieš sudarydamas sutartį užsienio specialiųjų investicinių fondų investicinių vienetų įgijėjas turi nemokamai gauti fondo nuostatus ir (arba) investicinės bendrovės įstatus, užsienio investicinės bendrovės prospektą ir prašymo sudaryti sutartį kopiją ir kad prospekte būtų pateikta visa informacija, kuri prašymo pateikimo metu turi ypatingą reikšmę vertinant užsienio specialiųjų investicinių fondų investicinius vienetus.

III – Faktinės pagrindinės bylos aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

13. Londone (Jungtinė Karalystė) įsteigtas *Barclays Bank*, taip pat turintis filialą Frankfurte prie Maino (Vokietija), išleido sertifikatus ir pardavė juos instituciniams investuotojams, be kita ko, Miunchene (Vokietija) įsteigtam *DAB Bank AG*. Pardavimų fiziniams asmenims nebuvo įvykdyta.

14. Sertifikatų emisija buvo vykdoma remiantis 2005 m. rugsėjo 22 d. baziniu prospektu ir 2005 m. gruodžio 20 d. bendrosiomis sąlygomis (su priedais). *Barclays Bank* prašymu šis bazinis prospektas buvo paskelbtas ir Austrijoje. Sertifikatai buvo išleisti 2006 m. Išpirkimas numatytas 2016 m.

15. Frankfurte prie Maino įsteigtai bendrovei, kaip tarpuskaitos namams, buvo pavestas šis įgijimas. Šioje bendrovėje taip pat deponuojamas bendras skolinio įsipareigojimo liudijimas.

16. *DAB Bank AG* perdavė sertifikatus savo filialui *direktanlage.at AG* Austrijoje, šis juos perpardavė fiziniams asmenims, tarp jų – Austrijoje gyvenančiam H. Kolassa, kuris į šiuos sertifikatus investavo tam tikrą sumą.

17. Kiekvienu atveju užsakymai buvo pateikiami ir vykdomi atitinkamų bendrovių vardu. Vadovaudamasi savo bendrosiomis sąlygomis, *direktanlage.at AG* įvykdė H. Kolassa pavedimą „vertybinių popierių sąskaitoje“, t. y. ji, kaip rizikos draudimo fondas, saugojo sertifikatus Miunchene savo vardu ir savo kliento sąskaita. H. Kolassa tegalėjo reikalauti pateikti sertifikatus, atitinkančius turimus rizikos draudimo fondo investicinius vienetus, tačiau sertifikatai negalėjo būti perrašyti jo vardu.

18. Iš esmės sertifikatas yra pareikštinės obligacijos formos bendrovės skolos vertybinis popierius. Išmokėtina suma, o kartu ir sertifikato vertė, nustatoma pagal indeksą, kurį sudaro portfelis iš kelių tikslinių fondų, todėl sertifikato vertė tiesiogiai priklauso nuo šio portfelio. Portfelis turėjo būti sukurtas ir valdomas Vokietijoje įsteigtos ribotos atsakomybės bendrovės.

19. Šios bendrovės valdytojas naudojosi savo įtaka šioje bendrovėje, kad pritrauktų naujo kapitalo į savo plačią finansinės piramidės schemą. 2011 m. Vokietijoje jis buvo nuteistas 10 metų ir 8 mėnesių laisvės atėmimo bausme už sukčiavimą, dokumentų klastojimą ir mokesčių slėpimą.

20. Šiuo metu sertifikatų vertė – nulis eurų.

21. H. Kolassa pareiškė *Handelsgericht Wien* ieškinį *Barclays Bank*, jame remiasi tiek iš sutarties (teisės, grindžiamos paskolos sutartimi, skolos vertybinių popierių įgijimu ir ikisutartinių apsaugos ir informacijos pateikimo pareigų pažeidimu), tiek iš delikto (teisės, grindžiamos prospekto ir kontrolės pažeidimais, padarytais, be kita ko, pažeidus Kapitalo rinkos įstatymą ir Investicinių fondų įstatymą) kylančiomis teisėmis. H. Kolassa teigia, kad teismas, į kurį kreiptasi, turi jurisdikciją visų pirma pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalį ir papildomai – pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto a papunktį ir 3 punktą.

22. *Barclays Bank* ginčija H. Kolassa kaltinimus ir teismo, į kurį kreiptasi, jurisdikciją.

23. Atsižvelgdamas į šalies argumentus ir į didelį lygiagrečiai vykstančių procesų skaičių, *Handelsgericht Wien* nusprendė, kad yra būtina ir tinkama sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. a) Ar Reglamento [Nr. 44/2001] 15 straipsnio 1 dalies formuluotę „bylose dėl sutarties, kurią asmuo, vartotojas, sudaro tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas nesusijusiu su jo darbu arba profesija“ reikia aiškinti taip, kad:
- i) ieškovas, kuris kaip vartotojas antrinėje rinkoje įsigijo pareikštinę obligaciją ir kuris pareiškia emitentui reikalavimus, grindžiamus su prospektu susijusia atsakomybe, dėl informacijos ir kontrolės reikalavimų pažeidimo bei dėl skolinimosi sąlygų, gali remtis jurisdikcija pagal šią nuostatą, jei ieškovas, pirkdamas vertybinius popierius iš trečiojo asmens, tampa sutarties tarp emitento ir pirmojo vertybinių popierių pirkėjo šalimi?
 - ii) (jei į pirmos dalies a punkto i papunktyje pateiktą klausimą būtų atsakyta teigiamai) ieškovas gali remtis jurisdikcija pagal Reglamento [Nr. 44/2001] 15 straipsnį ir tada, kai trečiasis asmuo, iš kurio vartotojas nusipirko pareikštinę obligaciją, prieš tai ją įsigijo tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas susijusiu su jo darbu arba profesija, t. y. kai ieškovas perima su vertybiniais popieriais susijusias teises ir pareigas iš asmens, kuris nėra vartotojas?
 - iii) (jei į pirmos dalies a punkto i ir ii papunkčiuose pateiktus klausimus būtų atsakyta teigiamai) ieškovas gali remtis jurisdikcija pagal Reglamento [Nr. 44/2001] 15 straipsnį ir tuomet, kai pareikštinės obligacijos turėtojas yra ne jis pats, o trečiasis asmuo, kurį ieškovas įgaliojo nupirkti vertybinius popierius ir kuris pats nėra vartotojas ir pagal susitarimą veikia savo vardu kaip ieškovo patikėtinis ir tik suteikia ieškovui teisę reikalauti vykdymo pagal prievolių teisę?
- b) (Jei į pirmos dalies a punkto i papunktyje klausimą būtų atsakyta teigiamai), ar Reglamento [Nr. 44/2001] 15 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta teismo, į kurią kreipiamasi dėl sutartinių reikalavimų, kylančių iš vertybinių popierių įsigijimo sandorių, papildoma jurisdikcija taip pat ir dėl deliktinių reikalavimų, kylančių iš tų pačių vertybinių popierių įsigijimo sandorių?
2. Ar Reglamento [Nr. 44/2001] 5 straipsnio 1 punkto a papunkčio formuluotę „byla dėl sutarties“ reikia aiškinti taip, kad:
- i) ieškovas, kuris antrinėje rinkoje įsigijo pareikštinę obligaciją ir pareiškia emitentui reikalavimus, grindžiamus su prospektu susijusia atsakomybe, dėl informacijos ir kontrolės reikalavimų pažeidimo bei dėl skolinimosi sąlygų, gali remtis jurisdikcija pagal šią nuostatą, jei pirkdamas vertybinius popierius kaip derivatyvus iš trečiojo asmens tampa sutarties tarp emitento ir pirmojo vertybinių popierių pirkėjo šalimi; ir
 - ii) (jei į antros dalies a punkto i papunktyje pateiktą klausimą būtų atsakyta teigiamai) ieškovas gali remtis jurisdikcija pagal Reglamento [Nr. 44/2001] 5 straipsnio 1 punkto a papunktį, jei pareikštinės obligacijos turėtojas yra ne jis pats, o trečiasis asmuo, kurį ieškovas įgaliojo nupirkti vertybinius popierius ir kuris pagal susitarimą veikia savo vardu kaip ieškovo patikėtinis ir tik suteikia ieškovui teisę reikalauti vykdymo pagal prievolių [prievolių] teisę?
- b) (Jei į antros dalies a punkto i papunktyje pateiktą klausimą būtų atsakyta teigiamai), ar Reglamento [Nr. 44/2001] 5 straipsnio 1 punkto a papunktyje yra nustatyta teismo, į kurią kreipiamasi dėl sutartinių reikalavimų, kylančių iš vertybinių popierių įsigijimo sandorių, papildoma jurisdikcija ir dėl deliktinių reikalavimų, kylančių iš tų pačių vertybinių popierių įsigijimo sandorių?

3. a) Ar, kalbant apie Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą, reikalavimai dėl su prospektu susijusios atsakomybės ir reikalavimai dėl apsaugos ir informacijos suteikimo pareigos pažeidimo, kai tai susiję su pareikštinės obligacijos emisija, laikytini reikalavimais, susijusiais su civilinės teisės pažeidimu, deliktu arba kvazideliktu, kaip tai suprantama pagal Reglamento [Nr. 44/2001] 5 straipsnio 3 punktą?

(Jei į trečios dalies a punkto pirmoje pastraipoje pateiktą klausimą būtų atsakyta teigiamai), ar tai galioja ir tada, kai tokius reikalavimus emitentui pareiškia asmuo, kuris nėra pareikštinės obligacijos turėtojas, tačiau turi reikalavimo teisę pareikštinės obligacijos turėtojo, saugančio vertybinius popierius kaip to asmens patikėtinis, atžvilgiu?

- b) Ar Reglamento (EB) Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto formuluotę „vietos, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti“ reikia aiškinti taip, kad vertybinio popieriaus pirkimo, remiantis tyčia pateikta neteisinga informacija, atveju:

- i) vieta, kurioje įvyko žala, laikytina žalą patyrusio asmens gyvenamoji vieta, kaip pagrindinė jo turto buvimo vieta?
- ii) (Jei į trečios dalies b punkto i papunktyje pateiktą klausimą būtų atsakyta teigiamai), ar tai galioja ir tada, kai pirkimo pavedimą ir pinigų pervedimą galima atšaukti iki sandorio užbaigimo ir kai sandoris po pinigų nurašymo iš žalą patyrusio asmens sąskaitos užbaigiamas kitoje valstybėje narėje?

4. Kalbant apie jurisdikcijos patikrinimą ir dvejopą reikšmę turinčias aplinkybes, ar teismas, tikrindamas jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 25 ir 26 straipsnius dėl ginčijamų aplinkybių, kurios reikšmingos nustatant ir jurisdikciją, ir pareikšto reikalavimo pagrįstumą („aplinkybės reikšmę turinčios dvejopą“ [„dvejopą reikšmę turinčios aplinkybės“]), turi išsamiai vertinti įrodymus, ar, priimdamas sprendimą dėl jurisdikcijos, turi preziumuoti, kad ieškovo argumentai teisingi?“

IV – Vertinimas

24. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad jam nepavyko konstatuoti „tiesioginio“ sutartinio santykio tarp šalių. Jam reikalingas Teisingumo Teismo išaiškinimas, kad nustatytų, kuriai iš savarankiškų Reglamento Nr. 44/2001 kategorijų (sutartinės arba deliktinės atsakomybės sritis) reikia priskirti H. Kolassa nurodytas teises.

A – Dėl pirmojo klausimo

25. Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės teiraujasi, ar tokioje byloje, kaip nagrinėjamoji, yra įvykdytos Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos; jei taip, H. Kolassa, remdamasis Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio 1 dalimi, galėtų pareikšti ieškinį *Barclays Bank* Austrijoje.

26. Turi būti įvykdytos trys sąlygos, kad būtų nustatyta jurisdikcija šio reglamento 15 straipsnio 1 dalies pagrindu. Pirmą, tai turi būti vartotojas, t. y. asmuo, nevykdantis komercinės arba profesinės veiklos⁵; antra, teisė pareikšti ieškinį turi būti susijusi su vartojimo sutartimi, sudaryta tarp vartotojo ir asmens, kuris vykdo komercinę arba profesinę veiklą; galiausiai, trečia, tokia sutartis turi būti priskiriama prie vienos iš minėto 15 straipsnio 1 dalies a–c punktuose numatytos kategorijos.

5 — Žr. visų pirma Sprendimo *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165) 32 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

27. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepatiksina, kuris iš trijų Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalyje numatytų atvejų [a, b arba c punktas] galėtų būti taikomas. Manau, tai galėtų būti tik minėtame c punkte numatytas atvejis, kai komercinę arba profesinę veiklą vykdančias asmuo turi ją vykdyti valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, arba kitu būdu tokią veiklą susieti su minėta valstybe nare ar keliomis valstybėmis, įskaitant pastarąją, ir jeigu minima sutartis yra priskiriama tokios veiklos sričiai. Jurisdikcijos taisyklės, numatytos Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies a punkte (sutartis sudaryta dėl prekių pardavimo išsimokėtinai gražinamo dalinių įmokų kredito sąlygomis) ir b punkte (sutartis sudaryta dėl paskolos, kuri turi būti gražinta dalimis, arba dėl bet kurios kitos formos kredito, suteikto prekių pardavimui finansuoti), netaikytinos dėl tos paprastos priežasties, kad sertifikatai nėra kilnojami materialūs daiktai (prekės), kaip tai suprantama pagal minėto 15 straipsnio 1 dalies a arba b punktą.

28. Šioje byloje, atrodo, yra įvykdytos pirmoji ir trečioji sąlygos. H. Kolassa veikė kaip vartotojas, nes nagrinėjamas sandoris nesusijęs su jo komercine arba profesine veikla. Be to, su nagrinėjamu sertifikatu susijęs prospektas buvo paskelbtas Austrijoje, taigi *Barclays Bank* susiejo savo veiklą su šia valstybe nare, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies c punktą.

29. Tačiau ar yra „sutart[is], kurią <...> vartotojas sudaro“? Tai yra esminis pirmojo klausimo aspektas.

30. Nyderlandų vyriausybės teigimu, iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo apibūdintų faktinių aplinkybių gali būti daroma išvada, kad H. Kolassa ir *Barclays Bank* iš tikrųjų prisiėmė įsipareigojimus vienas kito atžvilgiu. Konkrečiau kalbant, Nyderlandų vyriausybės argumentai dėstomi taip: *Barclays Bank* įsipareigoja, remdamasis prospekte aprašyta skaičiavimo tvarka, gražinti H. Kolassa skolą pagal obligaciją. Pastarasis buvo įsipareigojęs sumokėti obligacijos kainą. Tiesa, valdytojas neišdavė sertifikato H. Kolassa ir šis teturėjo teisę gauti pareikštinį vekselį, tačiau šis sertifikatas vis dėlto reiškė teisę į *Barclays Bank* vartotojui mokėtiną konkrečią sumą. Taigi *Barclays Bank* buvo skolingas tam, kas nusipirko obligaciją, net jei sertifikatas pagal valdytojo bendrąsias sąlygas yra valdytojo deponuojamas. Tai reiškia, kad H. Kolassa, kad ir kaip būtų, laikytinas obligacijos turėtoju ekonomine šio termino prasme.

31. Savo ruožtu H. Kolassa priduria, kad pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnį siekiama apsaugoti vartotoją, todėl šis straipsnis turi būti aiškinamas plačiai.

32. Manęs šie argumentai neįtikino.

33. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką Reglamente Nr. 44/2001, visų pirma jo 15 straipsnio 1 dalyje, vartojamos sąvokos turi būti aiškinamos savarankiškai, iš esmės remiantis šio reglamento sistema ir tikslais, kad būtų galima užtikrinti, kad jis bus vienodai taikomas visose valstybėse narėse⁶. Taigi sąvoka „sutart[is], kurią <...> vartotojas sudaro“ yra nepriklausoma nuo jos vertinimo pagal nacionalinę teisę.

34. Remiantis Teisingumo Teismo praktika, atsižvelgiant į tai, kaip formuluojama tiek Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies įžanginė dalis, tiek šio straipsnio 1 dalies c punktas, šiame straipsnyje reikalaujama, kad „sutartis“ būtų „sudaryta“ tarp vartotojo ir komercinę arba profesinę veiklą vykdančio asmens⁷. Šį teiginį, be to, patvirtina minėto reglamento II skyriaus 4 skirsnio, kuriame yra 15 straipsnis, pavadinimas „Jurisdikcija, susijusi su vartotojų *sudarytomis*⁸ sutartimis“⁹.

35. Manau, kad sutartis nebuvo *sudaryta*, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalį, todėl šis straipsnis netaikytinas tokiam atvejui kaip byloje.

6 — Šiuo klausimu žr. sprendimų *Engler* (C-27/02, EU:C:2005:33) 33 punktą; *Pammer ir Hotel Alpenhof* (C-585/08 ir C-144/09, EU:C:2010:740) 55 punktą; *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542) 28 punktą ir *Česká spořitelna* (EU:C:2013:165) 25 punktą.

7 — Sprendimo *Ilsinger* (C-180/06, EU:C:2009:303) 53 punktą.

8 — Išskirta mano.

9 — Sprendimo *Ilsinger* (EU:C:2009:303) 53 punktą.

36. Tiesa, H. Kolassa, kaip Austrijos vartotojas, siekė dalyvauti investiciniame sandoryje, kuris buvo įgyvendinamas *Barclays Bank*, kaip vertybinius popierius išleidusios Anglijos bendrovės, ir kuris buvo pavišintas Austrijoje paskelbus specialų prospektą. Jis tvirtina, kad bankas, su kuriuo jis sudarė sutartį, *direktanlage.at AG*, neprisiėmė jokios ekonominės rizikos.

37. Tačiau toks konstatavimas negali pagrįsti išvados, kad buvo sutartis tarp H. Kolassa ir *Barclays Bank*.

38. Vienintelė H. Kolassa sudaryta sutartis – tai sutartis, sudaryta su *direktanlage.at AG*. Aš nepamiršau, kad pagal nacionalinę teisę *Barclays Bank* turi tam tikras pareigas H. Kolassa atžvilgiu¹⁰. Tačiau šios pareigos nekyla iš H. Kolassa ir *direktanlage.at AG* sutarties.

39. Taip pat nematau priežasties taikyti platesnio arba „ekonominio“ Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio aiškino, kuris prieštarautų šios nuostatos formulavimui, pagrindžiant tai būtinybe apsaugoti vartotoją kaip silpnesnį subjektą.

40. Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalis yra tiek bendrosios jurisdikcijos taisyklės, nustatytos šio Reglamento Nr. 44/2001 2 straipsnio 1 dalyje ir priskiriančios jurisdikciją valstybės narės, kurios teritorijoje atsakovas turi nuolatinę gyvenamąją vietą, teismams, tiek to paties reglamento 5 straipsnio 1 punkte numatyta speciali jurisdikcijos sutarčių srityje taisyklės, pagal kurią kompetentingas teismas yra tas teritorinis teismas, kur prievolė, kuria grindžiamas ieškinys, buvo arba turėtų būti įvykdyta, išimtis¹¹.

41. Šiuo atžvilgiu tiesa, kad net jei pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies c punktą siekiama apsaugoti vartotojus, tai nereiškia, kad ši apsauga yra besąlygiška¹². Ši nuostata aiškiai suformuluota ir ja derinami vartotojo ir komercinę arba profesinę veiklą vykdančio asmens interesai. Kadangi tai yra bendrosios taisyklės išimtis, ji turi būti aiškinama griežtai¹³.

42. Pagrindinis Reglamento Nr. 44/2001 tikslas – užtikrinti teisinį saugumą nustatant teismų jurisdikciją vidaus rinkoje. Todėl minėto reglamento 11 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos.

43. Tokiam nuspėjamumui būtų prieštaraujama, jei esant tokiai situacijai, kaip šioje byloje, būtų pripažinta vartotojo valstybės teismo jurisdikcija.

44. Siūlau Teisingumo Teismui neatmesti Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio aiškaus formulavimo ir priežasties, dėl kurios jis yra šio reglamento struktūroje, tam, kad, siekiant apsaugoti vartotoją, būtų pritaikytas „ekonominis“ požiūris. Sąjungos teisės aktų leidėjas turėtų priimti atitinkamas nuostatas, jei būtų konstatuota, kad yra būtinybė tai padaryti¹⁴.

45. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į pirmąjį klausimą atsakyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, jog pagal ją reikalaujama, kad tarp ginčo šalių būtų sudaryta sutartis. Tuo atveju, kai vartotojas sertifikata, kuris yra pareikštinės obligacijos formos įmonės skolos vertybinis popierius, nusiperka ne iš šio sertifikato emitento, o iš trečiojo asmens, nėra sutarties, sudarytos tarp vartotojo ir sertifikato emitento.

10 — *Barclays Bank* atstovas per posėdį teigė, kad nagrinėjamam sertifikatai taikytina Vokietijos civilinė teisė. Tai yra pareikštinis vertybinis popierius pagal Vokietijos civilinio kodekso 793 ir paskesnių straipsnių normas. H. M. Kolassa iš šio vertybinio popieriaus kyla tam tikros teisės, pavyzdžiui, teisė į apmokėjimą suėjus išpirkimo terminui. Šios teisės yra nustatytos įstatyme ir nekyla iš sutartinių santykių.

11 — Sprendimų *Pammer ir Hotel Alpenhof* (EU:C:2010:740) 53 punktas ir *Mühlleitner* (EU:C:2012:542) 26 punktas.

12 — Sprendimų *Pammer ir Hotel Alpenhof* (EU:C:2010:740) 70 punktas ir *Mühlleitner* (EU:C:2012:542) 33 punktas.

13 — Žr. Sprendimo *Mühlleitner* (EU:C:2012:542) 27 punktą.

14 — Dėl bandymų sustiprinti investuotojo (vartotojo) apsaugą žr. J. von Hein „Verstärkung des Kapitalanlegerschutzes: Das Europäische Zivilprozessrecht auf dem Prüfstand“, *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*, 2011, p. 369–373, p. 372.

B – *Dėl antrojo klausimo*

46. Pateikdamas savo antrąjį klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės kelia tuos pačius klausimus, kurie buvo iki šiol nagrinėti, bet šį kartą remiasi Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunkčiu, pagal kurį „byla dėl sutarties“ gali būti keliami asmeniui vietas, kur prievolė buvo arba turėtų būti įvykdyta, teisme.

47. Savo klausime prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atrodo, vadovaujasi mintimi, kad nukentėjęs asmuo *pakeitė* pirmąjį vertybinių popierių pirkėją su emitentu sudarytoje sutartyje. Jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuotų, kad H. Kolassa *pakeitė* minėtą pirkėją ir *įgijo visas teises ir pareigas*, kurias turėjo *direktanlage.at AG*, ir todėl tapo su *Barclays Bank* sudarytos sutarties šalimi, manau, tai būtų „byla dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktį. Toliau išdėstyti argumentai leidžia manyti, jog taip nėra, nes pats prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo paties argumentais, pagrindžiančiais prašymą priimti prejudicinį sprendimą, konstatuoja, kad, remiantis bendrosiomis Austrijos civilinės teisės normomis, H. Kolassa nesieja sutartiniai santykiai su *Barclays Bank*.

48. Tiek Teisingumo Teismo praktikoje, tiek doktrinoje¹⁵ sutarties sąvokos atitinkamai pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnį ir 5 straipsnio 1 punktą aiškinamos skirtingai.

49. Kalbėdamas apie 5 straipsnio 1 punktą Teisingumo Teismas taiko savarankišką ir platą sąvokos „byla dėl sutarties“ aiškinimą¹⁶. Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismo teigimu, pagal šį straipsnį nereikalaujama sutarties *sudarymo*¹⁷. Tačiau šiai nuostatai taikyti būtina nustatyti sutartinio įsipareigojimo buvimą, nes teismo jurisdikcija pagal šią nuostatą nustatoma atsižvelgiant į vietą, kur buvo arba turėtų būti įvykdyta ieškinį pagrindžianti sutartinė prievolė.

50. Iš tiesų pagal nusistovėjusią teismo praktiką po to, kai buvo priimtas Sprendimas *Handte*, žodžiai „byla dėl sutarties“ pagal Reglamento Nr. 44/2001¹⁸ 5 straipsnio 1 punktą negali būti suprantami kaip situacija, kai nėra jokio vienos šalies laisvai prisiimto įsipareigojimo kitos šalies atžvilgiu¹⁹. Šioje byloje buvo kalbama apie tarptautinių sutarčių, sudarytų dėl prekių pardavimo, grandinę, kurioje šalių sutartiniai įsipareigojimai skyrėsi atsižvelgiant į sutartį, todėl iš sutarties kylantys reikalavimai, kuriuos vėlesnis įgijėjas galėjo pareikšti savo tiesioginiam pardavėjui, nebūtinai buvo tokie patys, kokius prisiėmė gamintojas santykiuose su pirmuoju pirkėju²⁰.

51. Šioje byloje tarp skirtingų šalių sudarytus sandorius sunkiau priskirti prie kurios nors kategorijos. Tačiau, kaip ir byloje *Handte* (EU:C:1992:268), matome sutarčių grandinę ir negali būti nuspręsta, kad tarp H. Kolassa ir *Barclays Bank* yra „vienos šalies laisvai prisiimtas įsipareigojimas kitos šalies atžvilgiu“.

52. Iš šios teismo praktikos matyti, kad H. Kolassa ir *Barclays Bank* nesieja sutartiniai santykiai, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktį.

15 — Pavyzdžiui, žr. J. Kropholler ir J. von Hein „Europäisches Zivilprozessrecht“, 9-asis leidimas, Frankfurtas prie Maino, Verlag Recht und Wirtschaft, 2011, *EuGVO* 5 straipsnis, 6 punktas; R. Geimer „Europäisches Zivilverfahrensrecht“, 3-iasis leidimas, Miunchenas, Verlag C.H. Beck, 2010, *EuGVVO* 5 straipsnis, 24 punktas; I. Bach „Was ist wo Vertrag und was wo nicht?“, *Internationales Handelsrecht*, 2010, p. 17–25, visų pirma p. 23.

16 — Sprendimo *Engler* (EU:C:2005:33) 33 ir 48 punktai. Šiame sprendime Teisingumo Teismas remiasi generalinio advokato F. G. Jacobs išvada, pagal kurią toks požiūris atspindi tai, ko netiesiogiai siekiama tokia šios nuostatos formuluote, kuri yra pastebimai platesnė nei Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnis, įvairių kalbų versijomis. Žr. generalinio advokato F. G. Jacobs išvados byloje *Engler* (C-27/02, EU:C:2004:414) 38 punktą.

17 — Sprendimų *Tacconi* (C-334/00, EU:C:2002:499) 22 punktas ir *Česká spořitelna* (EU:C:2013:165) 46 punktas.

18 — Sprendimo C-26/91 (EU:C:1992:268) 15 punktas. Taip pat žr. Sprendimo *OTP Bank* (EU:C:2013:674) 23 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

19 — Reikia patikslinti, kad Sprendime *Handte* (EU:C:1992:268) Teisingumo Teismas aiškino Briuselio konvencijos 5 straipsnio 1 punktą.

20 — Sprendimo *Handte* (EU:C:1992:268) 17 punktas.

53. Reikėtų pakartoti, kad, kaip pažymėjo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pagal taikytiną nacionalinę teisę *Barclays Bank* turi tam tikrų išsipareigojimų H. Kolassa atžvilgiu. Tačiau šie išsipareigojimai nėra sutartinio pobūdžio, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą.

54. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į antrąją klausimą atsakyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktis turi būti aiškinamas taip, jog pagal jį reikalaujama, kad būtų sutartinis santykis, suprantamas kaip vienos šalies laisvai priimtas išsipareigojimas kitos šalies atžvilgiu. Tokio santykio nėra tuo atveju, kai fizinis asmuo sertifikata, kuris yra pareikštinės obligacijos formos įmonės skolos vertybinis popierius, įgyja ne iš šio sertifikato emitento, o iš trečiojo asmens, kuris pats jį įgijo iš emitento.

C – Dėl trečiojo klausimo

55. Trečiojo klausimo dalykas – specialios jurisdikcijos taisyklė, įtvirtinta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori nustatyti, ar ieškiny, grindžiamas tuo, kad informaciniame sandorio prospekte pateikta informacija buvo tariamai nepakankama ir neaiški, taip pat tuo, kad fondų, kuriuose šie sertifikatai buvo indeksuojami, valdymo kontrolė buvo tariamai nepakankama, gali būti laikomas ieškiniu dėl delikto arba kvazidelikto, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 3 punktą.

56. Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką specialios jurisdikcijos taisyklė, nustatyta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte, daugiausia pagrįsta ypač glaudžiu ginčo ir vietos, kurioje įvyko žalą sukėles įvykis, teismo ryšiu, o tai pateisina jurisdikcijos priskyrimą pastarajam dėl gero teisingumo vykdymo ir veiksmingo proceso organizavimo priežasčių²¹. Iš tiesų vietos, kur įvyko žalą sukėles įvykis, teisėjas paprastai turi geriausią galimybę priimti sprendimą, be kita ko, dėl ginčo artumo vietos ir įrodymų administravimo paprastumo²².

57. Pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar reikalavimai dėl su prospektu susijusios emitento atsakomybės ir reikalavimai dėl apsaugos ir informacijos suteikimo pareigos pažeidimo, kai tai susiję su pareikštinės obligacijos emisija, laikytini reikalavimais, susijusiais su „deliktu arba kvazideliktu“, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą.

58. Akivaizdu, kad atsakymas į šią klausimo dalį yra teigiamas. Visų pirma ši – savarankiška – sąvoka reiškia bet kokį ieškinį, kuriuo siekiama atsakovo atsakomybės ir kuris nėra susijęs su sutartimi, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punktą²³. Šio reglamento 5 straipsnio 3 punkte nėra numatyta išimties dėl tam tikrų sričių. Tai patvirtinama ir doktrinoje, pabrėžiant, kad šis straipsnis iš esmės taikomas investuotojų patirtai žalai²⁴ ir konkrečiai kalbant, iš prospekto kylančiai atsakomybei²⁵.

59. Dėl vietos, kurioje įvyko žalą sukėles įvykis ar jis gali įvykti, nustatymo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar vieta, kur įvyko žalą sukėles įvykis, laikytina žalą patyrusio asmens gyvenamąja vieta kaip pagrindine jo turto buvimo vieta, t. y. Austrijoje.

21 — Žr. Sprendimo *Zuid-Chemie* (C-189/08, EU:C:2009:475) 24 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

22 — Ten pat, 24 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

23 — Žr. sprendimų *Kalfelis* (189/87, EU:C:1988:459) 17 ir 18 punktus ir *Engler* (EU:C:2005:33) 29 punktą.

24 — Sprendimas *Kronhofer* (C-168/02, EU:C:2004:364).

25 — Žr. visų pirma G. Bachmann „Die internationale Zuständigkeit für Klagen wegen fehlerhafter Kapitalmarktinformation“, *Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts*, 27 t., 2007, p. 77–86, p. 81, visų pirma J. Kropholler ir J. von Hein, *op. cit.*, 74 punktą.

60. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką tuo atveju, jei vieta, kur įvyko įvykis, galintis sukelti deliktinę arba kvazideliktinę atsakomybę, ir vieta, kur šis įvykis sukėlė žalą, yra skirtingos, žodžiai „vieta, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis“ gali apimti dvi skirtingas vietas, t. y. vietą, kur atsirado žala²⁶, ir vietą, kur įvyko priežastinis įvykis²⁷, sukėlęs šią žalą²⁸.

61. Be to, Sprendime *Kronhofer* (EU:C:2004:364) Teisingumo Teismas nusprendė, jog Briuselio konvencijos 5 straipsnio 3 punktą turi būti aiškinamas taip, kad žodžiai „vieta, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis“ neapima ieškovo gyvenamosios vietos, kur yra „pagrindinė jo turto buvimo vieta“, *vien dėl to*, kad joje jis patyrė finansinių nuostolių ir prarado savo turto dalį kitoje susitariančiojoje valstybėje²⁹. Dėl specialiosios jurisdikcijos pagal minėto 5 straipsnio 3 punktą Teisingumo Teismas pritarė generaliniam advokatui P. Léger, kuris savo išvadoje šioje byloje pažymėjo, kad niekas nepateisina jurisdikcijos suteikimo ne tos susitariančiosios valstybės, kurios teritorijoje įvyko žalą sukėlęs įvykis ir buvo patirta žala kaip visuma, t. y. kur egzistuoja visi elementai, sudarantys atsakomybės pagrindą, teismams³⁰. Toks jurisdikcijos priskyrimas neatitiktų jokio objektyvaus tikslo įrodymų arba proceso organizavimo atžvilgiu³¹.

62. Taigi kyla klausimas, ar šioje byloje yra sudedamosios galimos atsakomybės dalys.

63. Net jei nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą išdėstytos faktinės aplinkybės nesuteikia pakankamai konkrečių nuorodų, kad būtų galima paneigti visas abejones dėl vietos, kur buvo padaryta žala, nustatymo, vis dėlto aiškiai matyti, kad faktinės aplinkybės šioje byloje nėra panašios į aplinkybes byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Kronhofer* (EU:C:2004:364). Primintina, kad toje byloje ieškovas pagrindinėje byloje R. Kronhofer, gyvenantis Austrijoje, telefonu sudarė su Vokietijoje gyvenančiais fiziniiais asmenimis sutartį dėl galimybių įsigyti akcijų, todėl pervedė reikiamą sumą į investicinę sąskaitą Vokietijoje.

64. Šioje byloje, atvirksčiai, *Barclays Bank* prospektą paskelbė Austrijoje. Tai yra nuoroda į žalą sukėlusį įvykį, kuris gali pagrįsti teismo jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą.

65. Manau, kad jei prospektas paskelbtas vienoje arba keliose valstybėse narėse, kiekvienu atveju tai gali būti žalą sukėlęs įvykis, galintis pagrįsti teismo jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą.

66. Šiomis aplinkybėmis būčiau linkęs, kaip siūlo Komisija savo pastabose, vadovautis Sprendimu *Shevill ir kt.*³², kuriame Teisingumo Teismas žodžius „vieta, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis“ aiškino taip, kad nuo šmeižto, per spaudos straipsnį paskleisto keliose susitariančioiose valstybėse, nukentėjęs asmuo ieškinį dėl žalos atlyginimo, nukreiptą prieš redaktorių, gali taip pat pareikšti bet kurios valstybės narės, kur ši informacija buvo paskleista, teismuose arba valstybės narės, kur nukentėjusiojo teigimu, buvo pažeista jo reputacija, teismuose, tačiau šie teismai turi jurisdikciją nagrinėti tik jų buvimo valstybėje narėje padarytos žalos klausimą. Ši mintis buvo patvirtinta Sprendime *eDate Advertising ir kt.*³³.

26 — Vokietijos doktrinoje vadinama „Erfolgsort“, o Lenkijos doktrinoje – „miejsce wystąpienia szkody“.

27 — Vokietijos doktrinoje vadinama „Handlungsort“, o Lenkijos doktrinoje – „miejsce powstania zdarzenia powodującego szkodę“.

28 — Žr. sprendimų *Bier* (21/76, EU:C:1976:166) 24 punktą; *Zuid-Chemie* (EU:C:2009:475) 23 punktą ir *Kainz* (C-45/13, EU:C:2014:7) 23 punktą.

29 — Sprendimo *Kronhofer* (EU:C:2004:364) 21 punktą.

30 — Žr. generalinio advokato P. Léger išvados byloje *Kronhofer* (C-168/02, EU:C:2004:24) 46 punktą.

31 — Sprendimo *Kronhofer* (EU:C:2004:364) 18 punktą.

32 — Sprendimo C-68/93 (EU:C:1995:61) 33 punktą.

33 — Sprendimų C-509/09 ir C-161/10 (EU:C:2011:685) 52 punktą.

67. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į trečiąjį klausimą atsakyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą turi būti aiškinamas taip, kad jis apima bet kokią ieškinį, kuriuo siekiama atsakovo atsakomybės ir kuris nesusijęs su sutartimi, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punktą. Ši pirmoji sąvoka apima įstatymuose numatytą iš prospekto kylančią atsakomybę. „Vieta, kurioje įvyko žalą sukėlus įvykis“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą, turi būti aiškinama taip, kad ji apima sertifikatų turėtojo gyvenamąją vietą, jei finansinė žala atsirado dėl prospekto paskelbimo šio turėtojo gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

D – Dėl ketvirtąjo klausimo

68. Savo ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar tikrindamas jurisdikciją jis privalo išsamiai vertinti įrodymus, ar turi laikyti teisingais tik ieškovo pagrindinėje byloje argumentus.

69. Visų pirma primintina, kad teismo jurisdikcija nustatoma pagal savarankiškas Reglamente Nr. 44/2001 numatytas taisykles, nors byla iš esmės sprendžiama pagal taikytiną nacionalinę teisę, nustatomą remiantis įstatymų kolizijos taisyklėmis, susijusiomis su sutartinėmis³⁴ arba nesutartinėmis prievolėmis³⁵.

70. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepaaiškina priežasties, dėl kurios nurodo Reglamento Nr. 44/2001 25 ir 26 straipsnius. Mano nuomone, šie straipsniai nėra susiję su pateiktu klausimu. Atsižvelgiant į minėto 25 straipsnio formulavimą, jis yra susijęs tik su išimtinė jurisdikcija pagal Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnį.

71. Klausimas dėl jurisdikcijos tikrinimo apimties kyla dėl visų Reglamente Nr. 44/2001 numatytų jurisdikcijos taisyklių.

72. Man atrodo, kad esamoje teismo praktikoje jau yra pateikti keli būdai, leidžiantys atsakyti į šį klausimą; šie būdai nurodyti ir nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

73. Reglamente Nr. 44/2001 nepatikslinama, kokios apimties kontrolę privalo atlikti savo jurisdikciją tikrinantis nacionalinis teismas. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką Briuselio konvencijos dalykas buvo ne suvienodinti susitariančiųjų valstybių procesines normas, o paskirstyti teismų jurisdikciją spręsti ginčus civilinėse ir komercinėse bylose, susijusiose su santykiais tarp susitariančiųjų valstybių, ir palengvinti teismų sprendimų vykdymą³⁶. Taip pat iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad, kalbant apie procesines normas, reikia vadovautis teismo, į kurį kreiptasi, taikomomis nacionalinėmis normomis, jei šių normų taikymas nekenkia Briuselio konvencijos veiksmingumui³⁷.

74. Pavyzdžiui, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad ieškovas pagal Briuselio konvencijos 5 straipsnio 1 dalį turi teisę kreiptis į sutarties vykdymo vietos teismą, net jei šalys ginčija sutarties, dėl kurios pareikštas ieškinys, sudarymą³⁸. Taip pat jis yra patikslinęs, jog teisinio saugumo esmę atitinka tai, kad nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi, gali laisvai spręsti dėl savo jurisdikcijos remdamasis minėtos konvencijos taisyklėmis ir neprivalo imtis bylos nagrinėjimo iš esmės³⁹.

34 — 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma I“) (OL L 177, p. 6 ir klaidų ištaisymas OL L 309, 2009, p. 87).

35 — 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 864/2007 dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma II“) (OL L 199, p. 40).

36 — Šiuo atžvilgiu žr. sprendimų *Shevill ir kt.* (EU:C:1995:61) 35 punktą; *Italian Leather* (C-80/00, EU:C:2002:342) 43 punktą ir *DFDS Torline* (C-18/02, EU:C:2004:74) 23 punktą.

37 — Sprendimų *Hagen* (C-365/88, EU:C:1990:203) 19 ir 20 punktai ir *Shevill ir kt.* (EU:C:1995:61) 36 punktą.

38 — Sprendimo *Effer* (38/81, EU:C:1982:79) 8 punktą.

39 — Sprendimo *Benincasa* (C-269/95, EU:C:1997:337) 27 punktą.

75. Kalbant apie naujesnius sprendimus, pažymėtina, jog Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad tarptautinės jurisdikcijos tikrinimo stadijoje teismas, į kurį kreiptasi, nevertina ieškinio dėl teisių nebuvimo nustatymo priimtumo ar pagrįstumo pagal nacionalinės teisės normas, jis tik nustato sąsajas su teismo vietos valstybe, kurios pagrįstų jo jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą⁴⁰. Jis taip pat yra nusprendęs, jog tam, kad būtų taikomas Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktas, teismas, į kurį kreiptasi, tik savo jurisdikcijos pagal šią nuostatą tikrinimo tikslais gali ieškovo tvirtinimus dėl deliktinės arba kvazideliktinės atsakomybės sąlygų laikyti įrodytais⁴¹.

76. Tačiau savo jurisdikcijai pagrįsti teismas, į kurį kreiptasi dėl ginčo sprendimo, negali, kaip, atrodo, siūlo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remtis tik ieškovo pateiktais įrodymais. Reglamento Nr. 44/2001 veiksmingumui užtikrinti jis turi remtis visais turimais įrodymais.

77. Tokiomis aplinkybėmis manau, kad Reglamento Nr. 44/2001 24 straipsnis netektų savo norminės galios, jei atsakovas neturėtų galimybės pateikti savo argumentų dėl teismo, į kurį kreiptasi, jurisdikcijos. Iš tiesų pagal šią nuostatą yra aiškiai numatyta galimybė atsakovui pateikti savo argumentus dėl teismo jurisdikcijos.

78. Vis dėlto teismas, į kurį kreiptasi, neturi atidėti jurisdikcijos nagrinėjimo dėl įrodymų vertinimo. Jis turi atlikti savo jurisdikcijos *prima facie* vertinimą.

79. Taigi man atrodo, kad nacionalinės procesinės normos, kaip jas apibūdino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pagal kurias numatyta, kad teismas, į kurį kreiptasi, turi tik įsitikinti formaliu ieškovo tvirtinimų pagrįstumu ir atitinkamu atveju nėra reikalo atsižvelgti į atsakovo pateiktus įrodymus, prieštarauja Reglamento Nr. 44/2001 veiksmingumui.

80. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į ketvirtąjį klausimą atsakyti, kad, siekdamas nustatyti savo jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 nuostatas, ginčą nagrinėjantis teismas turi vykdydamas *prima facie* kontrolę įvertinti visus savo turimus įrodymus, taip pat prireikus – atsakovo pateiktus įrodymus.

V – Išvada

81. Atsižvelgdamas į visus išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Handelsgericht Wien* pateiktus prejudicinius klausimus:

1. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, jog pagal ją reikalaujama, kad tarp ginčo šalių būtų sudaryta sutartis. Tuo atveju, kai vartotojas sertifikatą, kuris yra pareikštinės obligacijos formos įmonės skolos vertybinis popierius, nusiperka ne iš šio sertifikato emitento, o iš trečiojo asmens, nėra sutarties, sudarytos tarp vartotojo ir sertifikato emitento.
2. Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktis turi būti aiškinamas taip, jog pagal jį reikalaujama, kad būtų sutartinis santykis, suprantamas kaip vienos šalies laisvai prisiimtas įsipareigojimas kitos šalies atžvilgiu. Tokio santykio nėra tuo atveju, kai fizinis asmuo sertifikatą, kuris yra pareikštinės obligacijos formos įmonės skolos vertybinis popierius, įgyja ne iš šio sertifikato emitento, o iš trečiojo asmens, kuris pats jį įgijo iš emitento.

40 — Sprendimo *Folien Fischer ir Fofitec* (C-133/11, EU:C:2012:664) 50 punktas.

41 — Sprendimo *Hi Hotel HCF* (C-387/12, EU:C:2014:215) 20 punktas.

3. Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą turi būti aiškinamas taip, kad jis apima bet kokią ieškinį, kuriuo siekiama atsakovo atsakomybės ir kuris nesusijęs su sutartimi, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punktą. Ši pirmoji sąvoka apima įstatymuose numatytą iš prospekto kylančią atsakomybę. „Vieta, kurioje įvyko žalą sukėlusis įvykis“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą, turi būti aiškinama taip, kad ji apima sertifikatų turėtojo gyvenamąją vietą, jei finansinė žala atsirado dėl prospekto paskelbimo šio turėtojo gyvenamosios vietos valstybėje narėje.
4. Siekdamas nustatyti savo jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 nuostatas, ginčą nagrinėjantis teismas turi vykdydamas *prima facie* kontrolę įvertinti visus savo turimus įrodymus, taip pat prireikus – atsakovo pateiktus įrodymus.